

Sámi allaskuvla

Sámi University of Applied Sciences

OAHPPOPLÁNA

DUDDJON JA SÁMEGIELLA

Duodjebachelora doarjjafága

Bođufága

15 oahppočuoggá

Dutkan –ja oahppostivrra jodiheaddji dohkkehan mearrádusnotáhttain 10.02.14. Giela, duoji, boazodoalu ja servodatdiehtagiid goadi jodiheaddji dohkkehan rievdadusaid mearrádusnotáhttain 21.02.2019.

1. OAHPPOOVTTADAGA NAMMA

Sámegillii: Duddjon ja sámegiella
Dárogillii: Praktisk duodji og samisk
Engelasgillii: Practical duodji and Sámi language

2. OPPALAŠ DIEDUT OAHPU BIRRA

OAHPPOVTTADAGA KODA: DUO 142
VIIDODAT: 15 oahppočuoggá
OAHPU LÁGIDEAPMI: Lávdaduvvon oahpahas.

3. OAHPPOPROGRÁMMA GULLEVAŠVUOHTA

Duddjon ja sámegiella -oahppu lea doarrjafága duoji bachelor -oahppoprográmmas. Oahppu sáhtá leat doarrjafágan dahje válljenfágan maiddá eará bachelorprográmmain dahje eará oahpuin dan guoski sisabeassangáibádusaid ja progreshuvdnahuksehusa eavttuiguin. Dasa lassin oahppu sáhtá leat bodufágan.

4. SISABEASSANGÁIBÁDUSAT

Dábálaš sisabeassangáibádusat alitoahpahussii. Sisabeassanvuoddu sáhtá leat juogo oppalaš lohkan gelbbolašvuolta (čadahan joatkkaskuvlla/logahaga/gymnása) dahje reálagelbbolašvuolta. Dasa lassin gáibiduvvo sámegiellamáhttu.

Sámegiella gáibádusa sáhtá deavdit čuovvovaš vugiid mielde: Norgga joatkkaskuvllas sámegiella 1. dahje 2. giellan, Suoma logahagas eatnigielladutkkus dahje lohkan sámegiella vierrogiellan ja Ruota gymnásas eatnigiellan (modersmål 200 čuoggá) dahje odđáigásaš giellan (moderna språk 200-300 čuoggá) dahje vástideaddji sámegielloahppu doaibmi njuolggadusaid mielde. Sámegiella gáibádusa sáhtá maid deavdit sámegiella lohkanbadjeoahpuin, 30 oahppočuoggá, dahje vástideaddji oahpuin dahje ceavzit giellageahččaleami maid Sámi allaskuvla lágida. Jus lea eahpesihkarvuolta man dási gelbbolašvuolta ohccis lea, de ášši ovddiduvvo fágalaš árvoštallamii ja meannuduvvo dán vuodul. Ohcci gii ii leat Duodje- ja hábmenbachelora prográmmastudeanta galgá sáddet sisa 8-10 gova iežas dujiin duodje- dahje dáidda- ja hábmenfágalaš gelbbolašvuoda duodaštussan. Jus ohccis lea fágabreava duojsis, duodjeoahput duodjeskuvllas dahje eará vástideaddji duodjeoahppu, de sáhtá sáddet sisa fágabreava dadje oahppoduodaštusa, ja oážžut dan dohkkehuvvot duodje- dahje dáidda- ja hábmenfágalaš gelbbolašvuoda duodaštussan.

5. OAHPAHUSGIELLA

Oahpahusgiellan lea dábálaččat sámegiella. Oahpahus sáhtá leat maiddá eará sámegielaide, skandinávalaš dahje eangalsgillii. Eará gielaide oahpahus sáhtá dulkojuvvo dárbbu mielde..

6. SISDOALLU

Duddjon ja sámegiella –oahppu sisttisoallá duddjoma ja dan oktavuodas sámegiella njálmmálaš ja čálalaš hárrjáneami, maiguin studeanta čieknuda iežas duodje- ja giellamáhtu.

Oahppu deattuha geavtlaš duddjoma ja studeantta aktiivvalaš sámegiella geavaheami duddjoma oktavuodas. Duoji oahpahusas vuodjut sierralágan hábmemma ja duddjoma vugiide, ja ávdnasiid,

teknihkaid ja reaidduid geahččaleapmái. Duoji ja duddjoma lahkoneamis vuolggasadjin leat lagaš luonddu- ja kulturbirrasat ja daidda mihtilmas duodjeárbevierut. Hábmema lahkoniit bistevaš designa geahččanguovllus. Giela oahpahuš váldá vuodu duodjeterminologijjas, sojahanohpus ja cealkkaohpus, mii galgá boahitit ávkin go duddjoma čilge njálmmálaččat ja čálalaččat. Oahpahušas lágiduvvo okta seminára mas suokkardallá árbevirolaš duoji ja dan terminologijja. Ohppui gullá geatnegahtton suodjaluskursa, mii lea eaktun oassálastit oahpahušii.

Duddjon ja sámegeiella juhkkovuođo guovtti (2) fáddájovkui:

- 1) Duddjon 10 oč
- 2) Geavatlaš giellageavaheapmi ja giellateorijja 5 oč.

7. OAHPPANJOKSOSAT

Oahppu maŋŋá kandidáhttalea olahan dáid oahppanjoksosiid

Máhttu ja diehtu:

Kandidáhta

- diehtá mo geavahit duddjomis duodjeterminologijja
- máhtta ságastallat sámegeiella duddjodettiin
- diehtá sámegeiella cealkka ja sojahanoahppu

Gálggat

Kandidáhta

- máhtta ovdanbuktit sámegeiella iežas duddjoma
- máhtta ráhkadit portfolie joga digítálaččat dahje bábirhámis
- máhtta válljet bargovugiid ávnnastettiin, hábmedettiin ja duddjodettiin
- máhtta atnit ávkin áigeovdilis duddjonreaidduid, veahkkeneavvuid ja gállduid

Oppalaš gelbbolašvuohta:

Kandidáhta

- máhtta iešheanaláččat plánet, duddjot ja árvvoštallat iežas duddjonproseassa
- árvvoštallat buktagiid beaktivuoda (kvalitehtaid)
- dovdá čájáhusceggema ja -plánema vuoddoáššiid

8. OAHPAHAN- JA OAHPPANVUOGIT

Logaldallamat, duddjon, čájáhusgalledeapmi, lohkanmeari lohkan, hárjehusat, bagadallamat ja seminárat.

Oahpus lea bealli lágiduvvon (logaldallamat, bagadallamat, bargobájit, seminárat jna.) ja bealli studeantta iešheanaláš bargan (duddjon, bargobihtáid čoavdin, lohkan, jna.).

9. GÁIBÁDUSAT BEASSAT EKSÁMENII

Studeanta galgá leat oassálastán unnimustá 75 % lágiduvvon oahpus, ja geatnegahtton barggut galget leat árvvoštallojuvvon ja dohkkejuvvon, ovdalgo beassá eksámenii. Geatnegahtton barggut leat guokte (2) bargobihtá mat ovdanbuktojuvvojit portfolio. Portfolio lea duodji, duddjoma proseassačilgehus ja refleksuvdna. Oahppokoordináhtor mearrida, beasságo studeanta eksámenii.

10. EKSÁMEN

Árvvoštallan lea guovtti oasis:

1. Portfolio (duodji, duddjoma proseassačilgehus ja reflekšuvdna) ja čájáhusecgegen. Deaddu 2/3 oassi loahpalaš árvosánis.
2. Sámegeielas njálmmálaš eksámen portfolio vuodul. Deaddu 1/3 oassi loahpalaš árvosánis.

Árvvoštallojuvvojit bustávaiguin A-F. Muđui čujuhuvvo Sámi allaskuvlla loahpalaš árvvoštallan- ja eksámennjuolggadusaide.

11. LEA GO PRIVATISTTAIN VEJOLAŠ VÁLDIT DÁN FÁGA/FÁTTÁ?

Ii leat.

12. KVALITEHTASIIKKARASTIN

Čujuhuvvo Sámi allaskuvla kvalitehtasihkkarastinvuogádahkii, ja makkár vejolašvuodát/geatnegasvuodát studeanttain lea árvvoštallat Sámi allaskuvlla oahppofálaldagaid ja bálvalusaid kvalitehta.

Studeantadásis oahppu árvvoštallojuvvo evaluerenčoahkkimis ja studeanttat devdet árvvoštallanskovi oahpu loahpahettiin. Ásahusdásis oahppu árvvoštallojuvvo studeantaárvvoštallamiid, eksámenraporttaid, sensorraporttaid ja fágareportta vuodul.

13. LOHKANMEARRI

Lohkanmeari sáhtá dárbbu mielde lonuhit eará lohkanmušain. Teaksta- ja govvasiidomeari lea oktiibuot sullii 300.

Guttorm, Gunvor 2007: *Ebmoss nissonolmmoš dárbbáša hámálaš gahpira – ládjogahpiriid hámit ja hearvvat 1800-logu álggus*. Artihkkal: Sámi dieđalaš áigečála ; 2007, nr. 1-2

Elektruvnnaš veršuvdna:

<http://site.uit.no/aigecala/files/2012/12/SDA-1-2-2007-guttorm.pdf>

Guttorm, Gunvor & Labba, Solveig 2008: *Ávdnasis duodjin Dipmaduodjesánit*.

Guovdageaidnu: DAT 192 s

Magga, Ole Henrik 1990: Sánit muitalit dološ dujiid birra. *Diehtogiisá 1/90*: Guovdageaidnu: Sámi Instituhtta. s 16-18 (3).